

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

ראש השנה

אין פנאי - צריך לקבל מיד פני משיח צדקנו

שיחות קודש
מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה
מאה ושלוש עשר שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
וינאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לזכרון

הצדקנית הרבנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן

בת הצדקנית הרבנית מרת רחל

ובת הרה"ג הרה"ח ר' מאיר שלמה

נפטרה ביום השבת קודש, ו' דעשי"ת, בעלות המנחה

שנת ה'תשכ"ה

- ת נ צ ב " ה -

●

אמו של כ"ק אדמו"ר מה"מ

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל': 753-6844 (718)

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א
לאחרי התרת נדרים, ערב ראש השנה ה'תשנ"ב
- תרגום מאידית -

יישר כח*.

לשנה טובה ומתוקה.

* * *

כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה בתוך כלל ישראל,

ובמיוחד בהענין הכי עיקרי - גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ובפרט שישנם כבר כמה סימנים ע"ז - החל מדברי חז"ל כי כמה שנים ודורות לפני זה: "כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הסביר שגם ענין התשובה נפעל כבר, ועומדים כבר, "הכן כולכם"¹, ועומדים כך כבר משך זמן -

שתהי' תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה, ומרגע זה יהיו כל בנינו, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"², מיד בארץ הקודש, ושם גופא - בירושלים עיר הבירה, על הר הקודש, ובבית המקדש, עד בקדש הקדשים, ששם נמצאת אבן השתי שממנה הושתת העולם³,

והקדושה של קדש הקדשים ואבן השתי שבו מתפשטת תיכף ומיד בכל העולם כולו - "והי' הוי' למלך על כל הארץ"⁴, "הוי' ימלוך לעולם ועד"⁵.

עוד הפעם - כתיבה וחתימה טובה

[לאחרי שכ"ק אדמו"ר שליט"א ירד מהבימה המשיך]:

השנה החדשה הבאה הינה "שנה משולשת", שיש לה שלימות משולשת, שנה שבה באים יחד שלשה עניני שלימות (שאינם תלויים זה בזה ובשנים אחרות יכול להיות שיהי' אחד ללא השני):

(א) השלימות דשנת העיבור, שנוסף בה חודש הי"ג, והשנה נקראת "שנה תמימה"⁶.

(ב) השלימות⁷ בזה שחודש חשוון וחודש כסלו - שני החודשים בשנה שיכולים להיות חסרים (של כ"ט יום) או מלאים (של ל' יום)⁸ - שניהם מלאים, שני חדשים מלאים - כפליים לתושי"י⁹, שאז נקראת השנה "שלימה"¹⁰.

(7) ראה בארוכה מכתבים כלליים וא"ו תשרי: תש"ו (לקו"ש ח"ד ע' 454 ואילך); תשל"ח (לקו"ש שם ע' 478 ואילך); תשד"מ (לקו"ש ח"ד ע' 633 ואילך); תשמ"ט (סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 767). ר"ח ניסן; תשד"מ (הגש"פ עם לקוטי טעמים כו' ע' תשמ"ו ואילך); תשמ"ט (הגש"פ שם ע' תתו ואילך). ועוד.

(8) בהר כה, ל. ערכין לא, א (במשנה). רמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"ב ה"ה. וראה אה"ת להצ"צ (יהל-אור) לתהלים יט, ח (ע' סז ואילך).

(9) ראה בארוכה שיחת יום ב' דראש השנה תשנ"ב (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 12 (לקמן ע' 435) ואילך).

(10) רמב"ם הל' קידוש החודש פ"ה ה"ו. טואו"ח סתכ"ח.

(11) ל' הכתוב - איוב יא, ו. וראה שמ"ר רפמ"ו.

(12) טור שם. וברמב"ם שם: חדשי שלמים.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא הענין: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תשנ"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הימים הגדול ביותר שהשנה יכולה להכיל (בהיותה „שנה תמימה” ו„שנה שלימה” – שנת העיבור שבה חודש חשוון וכסלו מלאים), והן השלימות דה„שבתות תמימות”, שבוה קשורה הבאת שתי הלחם והקרבנות האחרים דחג השבועות, זמן מתן תורתנו, הקשור גם עם „תורה חדשה מאתי תצא”¹⁶.

ועוד והוא העיקר – שהשלימות המשולשת דהשנה החדשה מוסיפה עוד יותר כח שתיכף ומיד ממש – עוד בתחלת השנה – נזכה כבר לכל עניני שלימות, כולל – השלימות ד„תורה חדשה מאתי תצא”, כיון שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש זוכים לכתובה וחתומה טובה בגלוי לכל אחד ואחד בתוך כלל ישראל – לשנה טובה ומתוקה.

¹⁶ ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(ג) יום ראשון של פסח חל ביום השבת, שאז ישנה שלימות בספירת העומר, שזה מתחיל „ממחרת השבת”¹³ גם כפשוטו¹⁴, שאז ה„שבע שבתות תמימות”¹³ – הינן „תמימות כששת ימי בראשית” שמתחילות באחד בשבת ומסיימות בשבת (כמ"ש במדרש¹⁵).

ובשנה החדשה באים יחד כל שלוש השלימויות: הן השלימות דמספר החדשים (שנת העיבור), הן השלימות דמספר הימים בחדשים (שני חדשים מלאים) – נמצא א"כ ששנה זו מכילה את סכום

¹³ אמור כג, טו.

¹⁴ נוסף על פירושו „ממחרת היו"ט” כדרשת חז"ל (מנחות סה, ב ואילך, ת"כ ופירש"י עה"פ אמור שם).

¹⁵ קה"ר פ"א, ג ובמת"כ. פסדר"כ פ"ח. פס"ר פ"ח. רוקח הל' עומר סרצ"ה. ראב"ן ספ"ו. ראב"יה פסחים סתקכ"ו. ועוד.

וראה בארוכה סה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 437 (לעיל ע' 55) ואילך.

הביטול דהכתרה מתבטא בדיבור דוקא שאומרים „יחי המלך”

כמדובר לעיל, הענין דר"ה קשור עם מה שהקב"ה אומר „אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרוכם לפני לטובה, ובמה בשופר”, שזהו הרי שלשת הענינים של מחשבה דיבור ומעשה;

תקיעת שופר הוא ענין המעשה, ומלכיות הוא ענין הדיבור, שהרי בנוגע להכתרה לא נוגע מחשבה, העיקר הוא ענין הביטול שזה מתבטא בענין הדיבור דוקא, שאומרים „יחי המלך” . . . וזכרונות הוא ענין המחשבה.

(תרגום חפשי משיחת יוס' ב' דר"ה ה'תשל"ז – בלתי מוגה)

נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
לקראת ראש השנה, ה'תשנ"ב

לשנה טובה תכתבו ותחתמו.

/מקום החתימה/

ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי קבלת פ"נ הכללי, ערב ראש השנה ה'תשנ"ב - תרגום מאידית -

א. בנוגע לעניני דין בתורה - שהם בתוקף מיוחד בימים אלו הנקראים ימי הדין, (החל מיום הדין דראש השנה) - ישנו פסק-דין מהקב"ה בתורה, שהדין צריך להיות באופן ד"ה (ושפטו העדה גוי) והצילו העדה, כלומר, שהדין כולו הוא רק בכדי שיתוסף יותר ב"והצילו" [עד להשלימות ד"והצילו" בגאולה האמיתית והשלימה, כדלקמן ס"ג].

כדאיתא בטור¹ כפסק-דין (אע"פ שמביאו מהמדרש) עה"פ², "מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו": "איזה אומה כאומה זו שיודעת אופי של אלקי

1) ולכן אומרים בעשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ פ"ה המלך הנשפט" (ברכות יד, ב. טוש"ע וש"ע אדה"ז או"ח ר"ס תקפב) "לפי שבימים הללו הקב"ה מראה מלכותו לשפוט את העולם" (ש"ע אדה"ז שם. מרש"י ברכות שם ד"ה המלך).
2) וכמפורש בכ"כ תפלות דר"ה. וראה ר"ה ה, א, טז, א"ב. ויק"ר רפכ"ט. וח"ב לב, ב, קלה, א. ח"ג רלא, א. תרגום לאיוב ב, א. רמב"ם ה"י תשובה פ"ג ה"ג. טואו"ח ס"ס תקפא (הלקו נעתק לקמן בפנים). וראה גם לקו"ת נשא כו, א. ספר הליקוטים - דא"ח צ"צ ערך ראש השנה ע' של ואילך, וש"ג ועוד.

3) ומה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות" כמ"ש (תהלים קמו, יט) "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" (שמו"ר פ"ל, טו).
4) מסעי לה, כד-כה. וראה משנה ריש סנהדרין (ב, סע"א). ר"ה כו, א. ועוד.
5) וראה ויק"ר פכ"ט, ג: בשעה שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים כו' ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מדת הדין לרחמים.
6) או"ח ה"י ראש השנה תקפ"א.

7) ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. יל"ש ואתחנן רמז תתכה.
8) ואתחנן ד, ז.

. . שמנהגו של עולם אדם שיש לו דין . . אינו יודע איך יצא דינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים . . ואוכלין ושותין ושמים ברה"ה לפי שיודעים שהקב"ה יעשה להם נס כו", "ומוציא דינם לכף זכות וקורע להם גזר דינם".

היינו, שבני הם, "אומה" שכזו - שטבעם בהנהגתם בחיי יום יום (גם בזמן הגלות) הוא - שעוד לפני שישנו הפסק-דין בפועל יודעים הם כבר בוודאות שהדין יהי' לזכות (והצילו העדה), עד שהוודאות באה לידי ביטוי ופועלת שינוי בלבושים ובמאכלים ומשקאות שלהם בראש השנה (אכלו משמנים ושתו ממתקים)¹⁰.

ב. ולהוסיף, שענין זה מודגש גם בפרשת השבוע של השבת שממנה מתברך ראש השנה - פ' נצבים¹¹:

"אתם¹² נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם" קאי¹³ על בני ישראל - כל עשר המדרגות שבכלל ישראל (כמו שנמנים בהמשך הכתוב¹⁴) ובכאו"א מישראל בפרט¹⁵ (כנגד עשר ספירות, כפי שהם קיימים בגלוי בכאו"א מישראל¹⁶

9) יל"ש שם.

10) נחמ"י ה, י. ב"י וש"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ג ס"ד.

11) שפרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה (לקו"ת ר"פ נצבים).

12) ר"פ נצבים (כט, טו).

13) ראה לקו"ת ר"פ נצבים.

14) נצבים שם, ט"י.

15) לקו"ת שם.

16) בעשר כחות הנפש שלו (ראה לקו"ת שם) שנשתלשלו מעשר ספירות (תניא רפ"ג).

יהודי כפי שנוהג מלך היוצא, "לשדה", ומקבל שם את כל הבאים בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם.

כשיהודי מרגיש את הקירבה הזאת של הקב"ה, מעורר הדבר בלבו התעוררות כפולה - מצד אחד, התחזקות יתירה בחשבון-הנפש ובהכנה, על-ידי השתפרות והתעלות בכל פרט ובכל הפרטים של עבודת השם - תורה, עבודה וגמילות-חסדים, כפי שמתאים להתנהגותו של אדם שזוכה לקירבה כה יוצאת-דופן למלך מלכי המלכים הקב"ה; וביחד עם זאת, גם רגשות אהבה עמוקים לקב"ה (כפי שמבטאות המילים, "אני לדודי"), בשעה שהוא קולט ומרגיש את, "הארת הפנים" הגדולה והחמה של הקב"ה לכל יהודי.

* * *

ויהי רצון, שכל אחד ואחת ינצלו את ימי-הסגולה האחרונים של חודש-הסגולה אלול, של שנת-הסגולה ה'י' תהא **שנת אראנו** לפלאות - במידה המלאה,

ושנוכה מיד ל"תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך וירשתה וישבת בה", עד שכל יהודי מיישב מיד את חלקו הפרטי בארץ-ישראל,

ומביא מיד ביכורים בפשטות, ובשמחה גדולה, בבית-המקדש השלישי, שייבנה על-ידי הקב"ה עצמו, מקדש אדני כוננו ידיך, ומעשה ידיו כוננהו,

בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, תיכף ומיד ממש.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה בכל

מנחם שניאורסאהן

תורה, עבודה וגמילות חסדים: שלושת העמודים שעליהם העולם עומד וקיים - אבות פ"א מ"ב. שם מ"ה. וראה ד"ה על שלשה דברים העולם עומד שנאמר ב"הנוכת ביהכנ"ס, כ"א אלול, ש"ת" (נדפס בסה"מ היש"ת ע' 160 ואילך). ד"ה זה בסה"מ מלוקט ח"ד ע' שפג ואילך.

חודש-הסגולה אלול: שבו הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים - לקו"ת ד"ה הנ"ל שם (לב, א-ב). ד"ה זה ה"ב ס"א (לג, א). שם ד"ה ושמתי כדכד הא' ס"א (כד, ד). מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ס"ע תכב ואילך, ובהנמטן שם בהערה ד"ה הנזכר בספרי הקבלה.

ה'י' תהא **שנת אראנו** לפלאות: ראה בארוכה מכתבים כלליים לחג הפסח שנה זו*.

בבית-המקדש השלישי, שייבנה על-ידי הקב"ה עצמו: פרש"י ו'תוס' סוכה מא, סע"א. תוד"ה אין - שבעות טו, ריש ע"ב. וזה ח"א כה, א. ח"ג רכא, א. תקו"ז תיקון ת. פרש"י עה"פ מקדש אדני כוננו ידיך.

מקדש אדני כוננו ידיך: בשלה טו, יו.

ומעשה ידיו כוננהו: תהלים צד"ק, יו (טו"ב). ובמדרש תהלים עה"פ: לעתיד לבוא אני אבנה אותו ומשרה שכינתי בתוכו ואינו חרב לעולם.

(* נדפסו בסה"ש תנש"א ח"ב ע' 883 ואילך. המו"ל.

שימת-הלב והזהירות.

וכפי שאנו רואים במצוות ביכורים בפשטות, שהבאת הביכורים נעשית מתוך הרבה ריכוז ותשומת-לב בכל פרט ופרט: מיד בהתחלה, בהפרשת הביכורים, אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, כורך עליה גמי לסימן ואומר, הרי זו ביכורים; אחר-כך הוא אוסף את הפירות, מוליך אותם בעצמו את כל הדרך, עד שהוא מביא אותם בטנא מקושט וכו' לירושלים, לבית-המקדש, עם כל הסדר המפורט של הבאת הביכורים, כמתואר בפרוטרוט על-ידי חז"ל.

ויחד עם תחושת גודל האחריות והזהירות של יהודי בכל פרט של הנהגת-הביכורים" שלו, הוא מתמלא שמחה עצומה על האושר הגדול שזכה, בהשגחה פרטית, להיות ה"ביכורים" של הקב"ה, ויש בכוחו "להביא" את עצמו, עם כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו, ולמסור את הכל להקב"ה,

וכך אנו מוצאים בסדר הגדול וההגיגי של הבאת הביכורים בפשטות, עד שבמשך כל ההליכה לירושלים שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, וכשהגיעו לירושלים ולהר הבית, נטל כל אחד ממביאי הביכורים את ה"סל", את טנא הביכורים על כתפו ונשא שבח לקב"ה - ואומרין הללו' הללו א"ל בקדשו וכו', עד כל הנשמה תהלל י"ה הללו'; ובמיוחד היתה השמחה גדולה עם הגעתם לבית-המקדש, לאחר שהונחו הביכורים לפני מזבח ה' אלקיך, שאז ועניית ואמרת - קראו בקול רם וברור ברוב חזוה את פרשת הביכורים.

* * *

האמור לעיל מעניק חיזוק ותוספת חיות ושמחה בעבודתו המיוחדת של יהודי במשך חודש אלול - תקופת חשבון הנפש על השנה החולפת ותקופת ההכנה לשנה הבאה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה - כאשר כל יהודי מרגיש קרוב לקב"ה, אני לדודי ודודי לי; וכמשל הידוע של רבנו הזקן, שבחודש אלול מתנהג הקב"ה עם

אדם יורד לתוך שדהו כו'; פרש"י עה"פ תבוא כו', ב. מביכורים פ"ג מ"א. תוספת ביכורים פ"ב ה"ז. פרש"י עה"פ משפטים כג, יט. רמב"ם הל' ביכורים פ"ב ה"ט. הוא . . מוליד אותם בעצמו; ד, המפריש ביכוריו להעלותם בידו לירושלים, לא ישלחם ביד שליח - רמב"ם שם פ"ב הכ"א, מירושלמי ביכורים פ"א ה"ה. וראה להלן בפנים, ובהנסמן שם הערה ד"ה וכשהגיעו.

כמתואר בפרוטרוט על-ידי חז"ל; ביכורים פ"ג. רמב"ם שם פ"ג ה"ב ואילך. פ"ד הט"ז ואילך.

קורין . . נלך; רמב"ם שם פ"ד הט"ז, מירושלמי שם פ"ג ה"ב.

שמחתי . . נלך; תהלים קכב, א.

וכשהגיעו לירושלים . . כל אחד . . מנביאי . . ה"סל" על תנפון; ביכורים פ"ג מ"ד. תוספת ביכורים פ"ב ה"ה. רמב"ם שם פ"ג ה"ב. פ"ד ה"ה.

ואומרין . . הללו': רמב"ם שם פ"ד ה"ז, מירושלמי שם פ"ג ה"ב.

הללו' הללו א"ל בקדשו וכו'; תהלים מזמור קנ. וראה ביאורו: פרדס שערי ברפ"ג ורפ"ה. ועוד. אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תקפה ואילך, וש"נ.

ועניית ואמרת: תבוא כו', ה. וראה לקוטי לוי יצחק לנ"ך ע' רמד.

אני לחודי ודודי לי; שה"ש ו, ג. - ר"ת אלול (נסמן במכתב ח"י אלול שגו. הערה ד"ה זה)נדפס (לעיל).

וכמשל הידוע של רבנו הזקן; לקו"ת פ' ראה ד"ה אני לדודי האי"ס"א (לב, ב). וראה ד"ה אני לדודי תשמ"ו (סה"מ מלוטק ח"א ע' תסז ואילך), השייכות דמאמר זה (שבלקו"ת) לפרשת ראה והרמז לדרך לב.

הדרת מלך²⁵.

ג. העיקר והשלימות ד, והצילו העדה" היא ההצלה מהמעמד ומצב הנוכחי, בגאולה האמיתית והשלימה - כי אפילו אלו שיש להם - גם עכשיו (בגלות) - הרחבה בפרנסה רוחנית והרחבה בפרנסה גשמית, ואפילו אלו שנמצאים בארץ הקודש על הר הקודש, ושם גופא - במקום הכי קרוב למקום קדש הקדשים - אך גם הם אומרים שם²⁶ "מפני חטאינו גלינו מארצנו", שכן עדיין איננו "מקדש אד' כוננו ידך"²⁷, ועדיין א"ו מצב ד, כל יושבי" עלי"²⁸, שדוקא אז קיימים בשלימות כל הענינים, כולל - מצות יובל²⁸, שקשורה במיוחד עם שחרור וגאולה²⁹, כמ"ש³⁰, ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו" (בשנת היובל) אפילו כזה שאומרי³¹ "אהבתי את אדוני" ואינו יוצא בשביעית³².

ויש לומר שהשייכות של יום הדין דראש השנה עם הגאולה (והצילו העדה") מודגשת גם בכך שבראש השנה היא העבודה דקבלת מלכותו ית', למלאות בקשתו של הקב"ה, תמליכוני עליכם" [כמו שאמרת הגמרא בתלמוד בבלי³², שקשור עם גלות, במחשכים הושיבני³³], שמלכותו ית' קשורה

כנשמה בגוף) - כפי שהם עומדים ביום הדין דראש השנה¹⁷ (היום¹⁸), אשר הגם שזהו יום הדין - עומדים הם באופן ד, נצבים", "קיימים ועומדים, דהיינו שזוכים בדין"¹⁹ - "והצילו העדה".

ויש לומר שזה קשור גם עם הפירוש²⁰ ב, נצבים" מלשון "נצב מלך"²¹, שכאו"א מישראל עומד (בראש השנה) כמו מלך²², מלך על כל המציאות מסביבו, עד מלך על כל סדר ההשתלשלות - שכן כאו"א מישראל, במצבו הוא - הרי הוא מלך, הוא מקבל ממלך מלכי המלכים הקב"ה, שמכתירים אותו בראש השנה (תמליכוני עליכם²³); וכפס"ד הנ"ל דהטור, שבנ"י יודעים מראש שזוכים בדין, כיון שהם "גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו" (ומשום כך הם יודעים "אופי" של אלקי"), והם בדרגת מלך, ולכן מקבלים - עי"ז שמקבלים ממלך מלכי המלכים הקב"ה - את כל ההמשכות וההשפעות כפי שזה מגיע למלך ללא כל השתדלות מצדו. ואדרבה: אסור למלך לעשות מלאכה²⁴, כאשר אחד מאנשי המלוכה יכול לעשות זאת עבורו, עאכו"כ כאשר זהו "ברוב עם", אשר "ברוב עם

17 מקומות שבהערה 2.

18 ראה פענה רזא ס"פ נצבים. לקו"ת שם.

19 "היום יום" כ"ה אלול. וראה גם זה שבהערה 2.

20 "היום יום" שם. וראה ד"ה זה היום תר"ץ

(סה"מ קונטרסים ח"א סט, ב).

21 אוה"ת נצבים ע' ארא. וראה אוה"ת

ואתחנן ע' קפ.

22 מלכים"א כב, מה.

23 ולכן בכחו להכתיב הקב"ה למלך בר"ה,

כי הוא "מתייחס אליו בערך מה" (אוה"ת ואתחנן שם).

32 ר"ה טז, א. לד, ב.

24 במכ"ש מזה ש, כיון שנתמנה אדם פרנס

על הציבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה" -

קידושין ע, א. רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ה ה"ד.

תשו"ע חו"מ ס"ח ס"ד.

25 משלי יד, כה.

26 בתפלת מוסף דיו"ט.

27 בשלח טו, יו.

28 ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה

ויובל פ"י ה"ח.

29 ולהעיר שהתחלת השחרור ביובל היא

מראש השנה - ר"ה ח, ב. רמב"ם הל' שמיטה

ויובל פ"י ה"ד. וראה לקו"ש ח"ט ע' 387.

30 בהר כה, י.

31 משפטים כא, ה"ו.

32 ראה פרש"י משפטים שם, ו. בהר שם.

33 איכה ג, ו. סנהדרין כד, א.

ומתגלה בשלימותה ע"י דוד מלכא משיחא (שענינו ספירת המלכות³⁴).

ומזה מובן, שבעמדנו כעת ברגעים האחרונים לפני הגאולה (ע"פ כל הסימנים, כנ"ל³⁵) - הדין בימים אלו (ימי הדין) צריך להביא את העיקר והשלימות ד"הוצילו" - הגאולה האמיתית והשלימה.

ותיכף ומיד ממש - מבלי להכנס לשקו"ט בזה - אין לכך זמן, כי צריכים כבר ללכת לקבל את פני הגאולה האמיתית והשלימה ודוד מלכא משיחא, וכ"ק מו"ח אדמו"ר בראשנו - וא"כ מובן, שכל רגע שממחרים לסיים את הענינים שקודם לזה, תבוא רגע קודם הגאולה האמיתית והשלימה.

ד. ולהוסיף, שהשייכות ד"הוצילו" בראש השנה עם הגאולה מודגשת גם בפרשת השבוע - פ' וילך שבאה בהמשך לפ' נצבים:

כאשר עומדים „נצבים . . לפני ה' אלתיכם", באופן של „נצב מלך" (כנ"ל ס"ב) - יש לבני"ה הכח שתיכף אח"כ יהי' אצלם „וילך" - לכל לראש ההליכה מהגלות להגאולה, שכוללת את ההליכה מארצות הגלות לארץ הגאולה (ארץ ישראל), ובפרט כפי שהיא נעשית תיכף ומיד במצב ד"כל יושבי עלי", ולאח"ז בגאולה עצמה - „וילך", „ילכו מחיל אל חיל", עד „וראה אל אלקים בציון"³⁶.

ובכא"א מישאל נפעל „היום מלאו ימי ושנותי" (כדברי משה בהמשך ל"וילך משה"³⁷) - שלכא"א מישאל יש ימים

34) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך.
35) בהברכה לאחרי התרת נדרים (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 1 (לעיל ע' 42)).
36) תהלים פד, ה.
37) פרש"י וילך לא, ב.

ראיתי אבותיכם, משום שהם ה"ראשית" של העולם - קודמים ונעלים מכל הברואים - מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר; שכן בניישראל הם התכלית של כל הבריאה, כפי שחז"ל אומרים על הפסוק „בראשית ברא אלוקים", שהעולם נברא עבור היהודים שנקראים „ראשית". דבר זה מתייחס לכל יהודי יחיד, לאנשים, נשים וטף, כפי שאומרים חז"ל: כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם.

כשם שהביכורים, בפשטות, צריכים להיות מובאים לירושלים ולהיות מונחים בבית המקדש, לפני מזבח ה' אלקיך - כך גם בנוגע לעם ישראל: בהיותם ה"ביכורים" של העולם, הרי ה"מקום" האמיתי של בניישראל, של כל אחד ואחד מישאל, הוא לפני ה' אלקיך, בבית המקדש.

שהרי עיקר מציאותו של יהודי היא נשמתו האלוקית, אשר היא חלק אלקה ממעל ממש, ומשום כך, כל יהודי, בכל מצב שבו הוא נמצא, הריהו קשור ומחובר עם הקב"ה, ולכן עליו להימצא לפני ה' אלקיך.

ורעיון זה צריך לחדור ולמלא את כל חייו של יהודי, הן באופן כללי והן בכל פרט. יהודי צריך להרגיש כי כל פרט של חייו הוא ענין של „ביכורים" להשם יתברך: לא רק בשעה שהוא עוסק בענינים אלוקיים, עניני לימוד התורה וקיום המצוות, אלא גם כאשר הוא מתעסק בדברי החולין שבעולם, כמו פרנסה וכדומה - הואיל ואלה הם דברי הרשות של יהודי, שייכים גם הם לענין הביכורים, וממילא עליהם להיות חדרים וממולאים במידה המלאה והגבוהה ביותר של רוממות וקדושה, כפי שראוי לדבר שצריך להיעשות לפני ה' אלקיך.

ואפילו כשמדובר במחשבה דיבור או מעשה יחיד, שנראים קטני-ערך בהשוואה למחשבות דיבורים ומעשים אחרים שלו - הרי כאשר הוא מתבונן כראוי, שגם מחשבה דיבור או מעשה אלה הם חלק מ"ביכורים", שמובאים לבית המקדש, לפני ה' אלקיך - והכהן אשר יהיה בימים ההם משגיח על כל תנועה שלו - ודאי ישתדל ויתאמץ, שכל דבר, ולו הפעוט ביותר, כל פרט ופרט של התנהגותו ייעשו במלוא

יהודים . . ה"ראשית" של העולם: כמ"ש (ירמ' ב, ג) קדש ישראל לה' ראשית תבואתו. וראה זהר ח"ב וחי"ג שם. תדבאר פ"ד. ויק"ר פל"ו, ד. תנחומא (באבער) בראשית ג. פרש"י ר"פ בראשית. ד"ה קדש ישראל לה' בלקו"ת פינחס עט, סע"ב ואילך. אוה"ת פינחס ס"ע אירג ואילך. שם ע' אריב ואילך. תבוא שם. סה"מ תר"ל ע' רה ואילך.

כביכורה . . אבותיכם: הושע ט, י.
מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר: ב"ר פ"א, ד.
כמאמר חז"ל . . „ראשית": תנחומא (באבער), ויק"ר ופרש"י שם. וראה או"ת לה"מ בתהלתו.
בראשית ברא אלקים: בראשית א, א.
כפי שאומרים חז"ל . . העולם: סנהדרין לו, סע"א במשנה. וראה פירוש המשניות להרמב"ם בהקדמתו ד"ה דע כי הקדמונים חקרו.
לפני מזבח ה' אלקיך: תבוא כו, ד.
עיקר מציאותו של יהודי היא נשמתו האלוקית: ראה תניא פכ"ט (לו, א). ר"פ לב. שעהיוה"א פ"ו (פ), סע"ב. רד"ב לרמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ד.
חלק אלקה ממעל ממש: תניא רפ"ב.
דברי הרשות . . חדרים . . וקדושה: ראה גם מכתב עש"ק ח"י אלול תשמ"ג (לקו"ש חכ"ד ע' 622 ואילך), וש"נ.
והכהן אשר יהי' בימים ההם: תבוא כו, ג.

ושנים מלאים בתורה ומצוות, והכח על כך הוא מקבל ממה שכן ה' אצל משה רבינו, ומזה נמשך בכא"א מישאל ע"י בחי' משה שבו שפועלת עליו עד למעשה בפועל (כפי שאדה"ו מבאר בתניא³⁸, ובתוספות ביאורים בזה מהצמח-צדק).

ה. השייכות הנ"ל דיום הדין ראש השנה עם „והצילו העדה", כולל ובעיקר הגאולה - מתחילה כבר בערב ראש השנה, שערב והכנה הוא מעין הדבר שאליו מתכוונים. ועאכו"כ בנוגע לערב ראש השנה, שאז ישנו כבר „והצילו העדה" דראש השנה - כהפס"ד הנ"ל דהטור, שכבר בערב ראש השנה יודעים בני"ש שזוכים בדין, ואזי מתחילים כבר את ההכנות לראש השנה³⁹ - וכידוע ששבת ויו"ט צריכים הכנה מיוחדת⁴⁰, ועאכו"כ ההכנה דערב ראש השנה לקראת ראש השנה, שמשפיע על כל ימי השנה (כמו ראש שמשפיע על כל חלקי הגוף)⁴¹.

ו. ויש לומר שהשייכות דערב ראש השנה עם הגאולה (זוכים בדין) נתגלתה יותר בדורות האחרונים - ע"י יום הולדתו של הצמח-צדק ביום זה (בשנת תקמ"ט):

שמו של הצמח-צדק [כפי שנקרא על שם תורתו] הוא שמו של משיח צדקנו, שנקרא „צמח" ונקרא „צדק"⁴².

38) פמ"ב.
39) ראה טור שם: לפיכך נוהגין לספר ולכנס בערב ר"ה.
40) ביצה ב, ב.
41) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, א ואילך. ובכ"מ.
42) „צמח" - „איש צמח שמו" (נוסה הושענות הושע"ר. מזכ"ר ו, יב (ובמפרשים שם). וראה שם ג, טו). „צדק" - „והי' צדק אזור מתניו" (ישע"י יא, ה). וראה ירמ' כג, ה ובפרש"י שם לג, טו.

משום כך הוא מעניק לקב"ה מראשית כל פרי האדמה, מראשית וממיטב פירות, ומודה לה' על כל חסדיו.

אצל יהודי קיימת הרגשה תמידית של הודיה לקב"ה על חסדיו בבני חיי ומזוני, ובפרטים ופרטי הפרטים שבכל אחד מהם, כפי שאנו אומרים בכל יום, שלוש פעמים: „גודה לך . . על חיינו המסורים בידך . . ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהריים“.

יתירה מזו: אפילו בקרב אומות העולם, המאמינים ומכירים שהקב"ה הוא בורא העולם ומנהיגו – שכך צריך להיות וכך גם יהיה במידה השלמה והמלאה כאשר העולם יהיה כפי שהוא צריך להיות, וכפי שאנו מבקשים בתפילות ראש-השנה: וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו, ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה – גם אצלם מצאנו הנהגה זו של מתן תודה לה' על המזון וכדומה.

עם זאת, במצוות ביכורים אנו מוצאים ביטוי עמוק יותר ומקיף יותר של הכרת-תודה לקב"ה: היהודי מבטא את רגש-תודתו לקב"ה על השפע שהעניק לו לא רק בדיבור, אלא הוא מבטא זאת בצורה חזקה יותר, במעשים – הוא לוקח את ראשית ומיטב פירותיו, מראשית כל פרי האדמה, ומביא אותם לבית-המקדש, תביא בית ה' אלוקיך, ומניח אותם לפני הקב"ה, והנחתו לפני ה' אלוקיך.

בהבאת ובמסירת כל המיטב והיפה לקב"ה, משתקפת ההכרה המלאה שלה' הארץ ומלואה, שהכל שייך לקב"ה; היהודי אינו מסתפק בהכרה, שכל אשר לו הגיע אליו בחסדי ה' וברכתו יתברך – אלא בהבאת הביכורים הוא מראה, שגם לאחר שהוא מקבל את שפע הפירות, עדיין הכל שייך לבורא העולם, שכן „לה' הארץ ומלואה“ – ומשום כך הוא מביא את ראשית כל פרי האדמה (המיטב והיפה) לפני ה' אלוקיך, שזה נשאר ברשותו של הקב"ה.

* * *

כידוע, יהודים נקראים „ביכורים“, על-פי הכתוב: כביכורה בתאנה בראשיתה

מראשית כל פרי האדמה: תבוא כו, ב.

הרגשה תמידית של הודיה לקב"ה: להעיר מבר פ"ד, ט: על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא. יל"ש עה"פ (תהלים קג, ו) כל הנשמה תהלל י"ה (רמז תתפס). וראה לקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) ס"ו רא (ג, ד), או"ת ע, ד (בהוצאת קה"ת תש"מ ואילך – ס"ו רל). אומרים בכל יום: בתפילת העמידה ברכת מודים.

שלוש פעמים: ובשבת (ויהי"פ) ארבע (וחמש) פעמים.

בתפילות ראשי-השנה: בתפילת העמידה (בברכת „אלקינו כו' מלך כו'“).

תביא בית ה' אלוקיך: משפטים כג, יט. תשא לך, כו.

והנחתו לפני ה' אלוקיך: תבוא כו, י.

לה' הארץ ומלואה: תהלים כד, א.

שגם לאחר שהוא מקבל את שפע הפירות . . לבורא העולם: וע"ד לשון ס' החינוך (מצוה שכח) בנוגע לשנת השמיטה: שיראה ממעשה האדם בכל ענין שנה זו (דשמיטה) כאליו אין דבר מיוחד ברשות ורק שהכל ברשות ארון הכל.

כידוע, יהודים נקראים „ביכורים“: זחר ח"ג רנג, א (ברע"מ). וראה זח"ב קכ"א, רע"א (ברע"מ). – הובאו ונתבררו באוה"ת פ' תבוא (ע' תתרגל ואילך, שם ע' תתרגל ואילך). סה"מ תרג"ע ע' רפד ואילך. וראה אסת"ר פ"ט, ב.

להגילוי דשמו של משיח, עד כפי שהוא קשור עם יחידה (יחידה הכללית⁴⁸), קיימת גם העצמות דמשיח צדקנו, שזהו דבר אחד עם עצמות א"ס⁴⁹, ולכן הגילוי דמשיח (בערב ראש השנה) קשור עם קבלת מלכותו ית' בראש השנה⁵⁰ כנ"ל, ועם הגילוי דענין המלכות („נצב מלך“) בכאו"א מישראל, כמובן גם מפס"ד הטור בנוגע לערב ר"ה, כנ"ל.

[ולמעשה שהטור הוא היסוד של הבית יוסף, שהוא היסוד דשולחן ערוך הבית יוסף, שהוא היסוד דשו"ע אדה"ז, שעליו ישנם כמה תשובות וביאורים מהצ"צ].

ז. ויש לקשר זה עם הענין דוילך משה" (ההליכה מהגלות להגאולה כנ"ל ס"ד) – ע"פ המדובר לאחרונה⁵¹ אודות הראשי-תיבות [הנוגעים במיוחד לחסידי חב"ד, ועל ידם – לכלל ישראל בכל הדורות] ד„מיד“ – „מיד הן נגאלין“⁵² – משה, ישראל (הבעש"ט), זוד (מלכא משיחא):

כל השלשה (משה, ישראל הבעש"ט ודוד מלכא משיחא) קשורים עם „מיד הן נגאלין“: משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון⁵³. ישראל הבעש"ט – כמענה

ולחוסף בנוגע לשייכות הצמח-צדק עם משיח צדקנו: צמח-צדק – הנשיא השלישי דנשיאי חב"ד⁴⁴ – כולל בתוכו את כל הנשיאים, כפי שרואים בתורתו שכוללת את התורה דכל הנשיאים שלפנ"ו, וגם הנשיאים שלאח"ו, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. והיות שרבותינו נשיאינו, וכללות הענין דגילוי פנימיות התורה והפצת המעונות חוצה ע"י רבותינו נשיאינו, ה"ה קשורים עם הגילוי דמשיח צדקנו, ובמיוחד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כמרומז בשמו „יוסף יצחק“ על שם „יוסף אד' שנית ידו“⁴⁴ – א"כ מובן שזה (השייכות של הרביים עם משיח) נמצא בהדגשה אצל הצמח-צדק הכולל את כל הנשיאים.

ומזה מובן, שביום הולדתו של הצמח-צדק (בערב ראש השנה), שאז הרי „מזלו גובר“⁴⁵ – גובר הענין דשמו של משיח, ובעל יום ההולדת עושה כל התלוי בו – ובמילא בודאי שזה פועל את פעולתו – שיהי' הגילוי דשמו של משיח, ויתירה מזו – הגילוי דמשיח עצמו (כפי שהוא למעלה משמו).

ע"ד כפי שזה בנוגע להנשמה ש,חמשה שמות נקראו לה⁴⁶ (נפש רוח נשמה ח'), עד השם החמישי – יחידה, עד עצם הנשמה (ש,חמשה שמות נקראו לה⁴⁷),

כך י"ל גם בנוגע למשיח – שנוסף

(43) כנגד ספירת הדעת (ספר השיחות תרצ"ו

ע' 141. תש"ב ע' 19. תש"ה ע' 60. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"ן ח"ט ע' תטו).

(44) ישע"י יא, יא.

(45) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע.

(46) ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו. בכמה מקומות ודפוסים הוא בשינוי סדר. אבל כ"ה בע"ה שער דרושי אבי"ע פ"א. שער הגלגולים בתחלתו. ובכ"מ.

(47) ראה סה"מ תרפ"ח ע' קיו. ועוד.

(48) רמ"ז לזח"ב מ, ב. לזח"ג רס, ב. ל"ת להאריז"ל בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. ס' ארבע מאות שקל להאריז"ל (ע' רמא – בהוצאת ירושלים תשמ"ה). ועוד. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ט ע' 360 הערה 27.

(49) ראה סה"מ צ' להצ"צ מצות מינוי מלך בסופה: במשיח נתת אתה הא"ס בעצמו.

(50) ועפ"ז מובן השייכות דיום הולדת הצ"צ לערב ראש השנה.

(51) שיחת ש"פ במדבר ויום ב' דחגה"ש תנש"א (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 562 (לעיל ע' 173)). ועוד.

(52) ל' הרמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(53) ראה שמו"ר פ"ב, ד. חז"א רנג, א. שער

הפסוקים פ' ויחי. תו"א ר"פ משפטים. ועוד.

המשיח אליו על שאלתו „אימתי אתי מר” - „כשיפוצו מעינותיך (דהבעש”ט) חוצה”⁵⁴, ודוד מלכא משיחא - שעל ידו באה הגאולה האמיתית והשלמה בפועל.

ובתיבת „מיד” נמצאים כל השלשה יחד בתיבה אחת ויחידה, ובתיבה שפירושה הוא „מיד” (תיכף), ברגע אחד ויחיד - ה”ז מורה שכל השלשה הם נקודה אחת ויחידה: הנקודה של גאולה מיד.

ונקודה זו נחלקת לשלשה פרטים, ודוקא בסדר של משה, ישראל הבעש”ט ודוד מלכא משיחא: הכח לגאולה בא ממשח גואל ראשון הוא גואל אחרון, ומשה קיבל תורה מסיני ומסרה כו”⁵⁵, שזה כולל כל התורה כולה, כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש”⁵⁶, כולל - גם הגילוי דפנימיות התורה באופן דהפצת המעינות חוצה ע”י הבעש”ט, שע”ז „אתי מר” דוד מלכא משיחא.

ובפרטיות יותר: משה ודוד (מלכא משיחא) הם הראשון והאחרון - גואל ראשון הוא גואל אחרון, וביניהם נמצאת אות י’ שהיא ר”ת ישראל (הבעש”ט), שקאי על נקודת היהדות („פינטעלע איד”)⁵⁷, כפי שנמצאת בגלוי עד שהיא מקבלת צורת אות (י’), ואדרבה: דוקא ה’ היא המחברת את שתי האותיות מ’ וד’ שיש להם התפשטות שלא בערך יותר מהתפשטות ה’ - כי נקודת היהדות מתקשרת עם הקב”ה עצמו, ולכן עומד היהודי במצב של „נצב מלך” (כנ”ל)

54 אגה”ק הידועה דהבעש”ט - נדפסה בכתר שם טוב בתחלתו. ובכ”מ.

55 אבות רפ”א.

56 ראה מגילה י”ט, ב. ירושלמי פאה פ”ב ה”ד, ועוד - נסמן בלקו”ש ח”ט ע’ 252 בהערות.

57 ראה „היום יום” ח’ אדר א’.

ו„וילך”, ודוקא הוא בכחו להביא את הגואל ראשון הוא גואל אחרון (משה ודוד מלכא משיחא).

והכח על גילוי ה’ (נקודת היהדות) - יחידה שבנפש (ניצוץ משיח שבכל א’ מישראל⁵⁸) עד עצם הנפש - ביהודי, מגיע במיוחד ע”י ישראל הבעש”ט, ע”י גילוי תורת החסידות - דקאי בכללות על כל תורת החסידות של כל רבותינו נשיאינו (הקשורים עם משיח), ובמיוחד - ה”ז בגלוי אצל הצ”צ, שכולל כל רבותינו נשיאינו, כנ”ל (ס”ו).

ח. השייכות הנ”ל דערב ראש השנה עם הגאולה מודגשת יותר בערב ראש השנה בקביעות שנה זו - הן בימי השבוע, שהוא ביום ראשון בשבוע, והן בכללות השנה - שנת ה’תשנ”ב:

כאשר ערב ראש השנה חל ביום ראשון בשבוע, אזי נמצא שהוא בין שני ימי סגולה - בין יום השבת קודש וראש השנה, וע”פ הידוע שכל עניני קדושה הם בדיוק, הרי מובן שהיום דערב ר”ה יש בכחו לחבר את שני הקצוות דשבת וראש השנה: שבת היא „מיקדשא וקיימא”⁵⁹ מלמעלה, משא”כ ראש השנה מתקדש ע”י בני”י (ישראל דקדשינהו לזמנים⁶⁰), וע”י היום דערב ראש השנה בינתיים נעשה החיבור דב’ הענינים, שהקדושה דשבת שהיא למעלה מכל העולמות (מיקדשא וקיימא מלמעלה) נמשכת כמו שהיא בראש השנה; וכמו”כ לאידך גיסא, מתגלה איך שכאו”א מישראל הוא „בעה”ב” (להיותו בדרגת מלך כנ”ל) על השבת ומשפיע בשבת, עד - איך שכאו”א מישראל נעשה בעה”ב על

58 מאור עינים ס”פ פינחס.

59 ביצה יו, א.

60 ברכות מט, א.

שאו תקויים תפילתו של דוד המלך (נעים זמירות ישראל): ונרננה ונשמחה בכל ימינו,

יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ותיכף ומיד ממש.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה

מנחם שניאורסאהן

אגרת קודש

מאת כ”ק אדמו”ר שליט”א לקראת השנה החדשה ה’תשנ”ב

- תרגום מאידית -

ב”ה, מוצאי ש”ק פ’ תבוא אל הארץ,

כ”א אלול,

שבת סליחות, ה’תשנ”א,

ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל

בכל מקום שהם

ה’ עליהם יחיו

שלום וברכה!

בבואנו מיום שבת-קודש, בה קראו ברבים את פרשת „תבוא אל הארץ”, הנפתחת במצוות ביכורים (ובפירוט פרטים רבים בהבאת הביכורים),

זהו הזמן המתאים - לאחר הפתיחה בברכה, ברכה שהזמן גרמא, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה - לעמוד ביתר הרחבה על נקודה שנגענו בה בקצרה באגרת הקודמת, בקשר למצוות ביכורים, שתוכנה של הבאת הביכורים היא ההכרה שברכת ה’ היא המביאה ליהודי את שפע התבואות והפירות בשדהו, אשר

נתפרש ע”ד ביאת המשיח (בלק כד, ז): תנשא מלכותו. ובפרש”י עה”פ: שיבוא אחריו (אחרי יעקב) דוד ושלמה (דמשיח הוא מזרע דוד ושלמה - סהמ”צ להרמב”ם מל”ת ססב, ועוד). נעים זמירות ישראל: שמואל”ב כג, א. וראה שהש”ר פ”ד, ד (בתחילתה). ונרננה ונשמחה בכל ימינו: תהלים צד”ק, יד.

מוצאי ש”ק. שבת סליחות: ראה מכתב מוצש”ק כ”ה אלול ה’תשד”מ הערות ד”ה „מוצאי שבת-קודש” וד”ה „מוצאי שבת-קודש”. שבת סליחות” (לקו”ש חכ”ד ע’ 647), וש”נ. כ”א אלול: יום הנוכת בית הכנסת ובית המדרש המרכזי דליוב אוויטש שבליובאוויטש (770”) בשנת ה’ש”ת. המאמר שנאמר אז - נדפס בסה”מ ה’ש”ת ע’ 160. השיחה - בספר השיחות ה’ש”ת ע’ 176-7. סליחות: פעולת ימי הסליחות לאחרי העבודה בימי אלול הקודמים - ראה כתר שם טוב (הוצאת קה”ת) הוספות ס”י יג, וש”נ.

פרטים רבים: עוד פרטים ראה במס’ בכורים פ”ג, ברמב”ם הל’ ביכורים פ”ג ופ”ד.

הפתיחה בברכה: ע”פ פתיחת אגרת הראשונה באגה”ק שבתניא. וראה מכתב עש”ק ח”י אלול ה’תשד”מ הערה ד”ה פותחין בברכה (לקו”ש חכ”ד ע’ 641), וש”נ.

באגרת הקודמת: דיום ד’ פ’ תבוא אל הארץ גו’, ח”י אלול (נדפסה לעיל).

הכרת תודה כלפי הקב"ה, ובאופן גלוי, הן בדיבור, ויותר מזה – במעשה בפועל, שבכל מעשיו תהיה ניכרת הכרתו בחסדי השם, עד שהדבר יעורר גם את כל הסובבים אותו, שגם הם יכירו בכך ויתנהגו בהתאם להכרה זו.

בעצם, זה הדבר הראשון שיהודי עושה מיד בהקיצו משנתו בכל בוקר, כאשר הוא מכיר ואומר (בדיבור): מודה אני לפניך. שהחזרת בי נשמת, הוא מודה לקב"ה ("מודה") בכל הווייתו ("אני" – כמו "אני לדודי") על כך שהקב"ה החזיר לו נשמתו, את חייו. והווייתו היא המבוא הראשוני לעבודת השם, שנמשך אחר כך בברכות הרבות והשונות שהאדם מברך ומודה לקב"ה במשך כל היום, וכל הימים, על כל טובה והנאה שהוא זוכה לה.

* * *

ויהי רצון, שכל אחד ואחת, בתוך כלל ישראל, יפעלו בכל הדברים האמורים בכל לב ונפש,

ובפרט בעמדנו בימי אלול, אשר על-פי מנהג ישראל מאחלים בהם לכל יהודי כתיבה וחתימה טובה; וודאי שהקב"ה מקיים מיד איחול זה, האיחול של ועמך כולם צדיקים, ונותן מיד, עוד בימי אלול, את הכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, לכל יהודי ולכל עם-ישראל, עד שיהודי רואה כבר בחודש אלול, ובאופן גלוי, את התחלת ה"טוב" וה"מתיקות" שחלק לו הקב"ה עבור השנה החדשה;

ודבר זה עצמו מעורר אצל היהודי, עוד בחודש אלול, רגש של שמחה, ושמחת בכל הטוב, והדבר מחזק בו עוד יותר את החלטותיו הטובות בהכנות לשנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה, בכל שלושת העמודים של תורה, עבודה וגמילות חסדים; וזוכים להודות ולהלל לקב"ה על הטובה העיקרית של הקב"ה לעם ישראל ולעולם כולו – ה"טוב" של הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, עוד בסוף שנת "תנשא מלכותך",

מיד בהקיצו משנתו. מודה אני: סדר היום בתחילתו – הובא בבאר היטב או"ח ס"א סק"ה. שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"א ס"ה, מהדו"ב ס"א ס"ו, סידור אדה"ז לפני "מודה אני".

וזהו היסוד והמבוא הראשוני לעבודת השם. במשך כל היום: להעיר מכתר שם טוב סי' ריב (כו, ג"ד) ע"ד גודל ענין דיבור הראשון בקומו משנתו, ואין שהוא משפיע על כל היום. סה"מ מלוקט ח"א ע' מה"מו. ולהעיר מפתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר ה"נקודה" (שאחרי תיבת "בהמלה") שב"מודה אני" צריך לפושטה (פאנאנדערשפרייטן) על כל היום כולו – קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ט. וראה ספר השיחות תרצ"ז ע' 239.

בימי אלול, אשר על-פי מנהג ישראל, מאחלים. כתיבה וחתימה טובה; ראה משה אפרים או"ח הל' ר"ה שתקפ"א ס"ט (מלקוטי מהרי"ל הל' ימים הנוראים); ונהגין כשכותב אדם לחבירו אגרת שלומים מן ר"ה אלול עד יוה"כ רומז לו כו' שהוא מעתיר עליו שיזכה בימי הדין הבאים לטובה להיות נכתב ונתתם בספר חיים טובים. וראה ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 610.

ושמחת בכל הטוב: תבוא שם, יא.

שלושת העמודים של תורה, עבודה וגמילות חסדים: אבות פ"א מ"ב.

גאולה האמיתית והשלימה: שאין אחרי גלות – מכילתא עה"פ בשלח טו, ב (הובאה בתוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב). יל"ש ישע"י רמז תצט.

תנשא מלכותך: פיוט, ונתנה תוקף" בתפלת מוסף דר"ה ויוה"כ פ. ובלשון הכתוב בפרשה שבה

הלל, אשר הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון.

שזה נוסף על המעלה המשולשת שהשנה החדשה – שנה תמימה (שנת העיבור), שנה שלימה (חשון וכסלו מלא), ו"תמימות" בשלימות ד"שבע שבתות תמימות", כמדובר לעיל⁷³.

ט. הראשיית יבות דמספר השנה ה'תשנ"ב נקבע ע"י בני ישראל – הי' תהא שנת נפלאות בכל:

"נפלאות בכל" הכוונה בפשטות, שיהיו (הי' תהא – לשון הבטחה ולשון ציווי ונתינת כח) נפלאות בהכל, בכל עניני השנה. וזה נעשה ע"י שבאה תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה, אזי יהיו "נפלאות בכל".

ובביאור הדברים: "בכל" מורה על תכלית שלימות הברכה כולל השלימות הגאולה האמיתית והשלימה – כפי שאומרים חז"ל⁷⁴ ש"שלשה הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב בי"ג⁷⁵ בכל יצחק⁷⁶ דכתיב בי"ז⁷⁷ מכל ויעקב דכתיב בי"ח⁷⁸ כל". כלומר, "בכל" קשור עם השלימות דעולם הבא⁷⁹, הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' "כל" –

(הבאתו של) "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁸¹.

ובפרטיות יותר: בקביעות שנה זו ישנה המעלה, שראש השנה חל בהמשך רצוף של שלשה ימים מיוחדים זה אחר זה⁸²: (א) יום השבת קודש, קשור עם "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים". (ב) ערב ראש השנה – ביום ראשון בשבוע, שנקרא בתורה⁸³ "יום אחד", על שם שהקב"ה הי' יחיד בעולמו⁸⁴. וענין זה של יום ראשון דמעשה בראשית חוזר ונשנה בכל יום ראשון⁸⁵, כמו שרואים בשירו של יום שאומרים אז "לה' הארץ ומלואה"⁸⁶. ובהדרגה יתירה כשיום ראשון הוא ערב ראש השנה, שאז "זה⁸⁷ היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון"⁸⁸. (ג) ראש השנה, ביום שני בשבוע, שביום זה נבראת מחלוקת⁸⁹ – מחלוקת למעליותא, מחלוקת לשם שמים (כמחלוקת שמאי והלל) ש"סופה להתקיים"⁹⁰, הן המעלה דשמאי (גבורה⁹¹) והן המעלה דהלל (חסדי⁹²) – "ושפטו העדה (דין) גו' והצילו העדה" (חסד), ע"י כח נעלה משניהם המחברים⁹³ – הכח דמשה, ר"ת משה שמאי

61) תמיד בסופה.

62) ראה בארוכה השיחה דיום השבת – ש"פ נצבים, כ"ח אלול תנשא"א.

63) בראשית א, ה.

64) ב"ר פ"ג, ח. פרש"י בראשית א, ה.

65) ראה לקוית שה"ש כה, א. ובכ"מ.

66) תהלים כד, א.

67) תפלת מוסף דר"ה, מר"ה כו, א.

68) ראה שיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב (סה"ש

תשנ"ב ח"א ע' 13 (לקמן ע' 436) ואילך.

69) ב"ר פ"ד, ו. חז"א יז, א.

70) אבות פ"ה הי"ז.

71) ראה חז"ג רמה, א. תניא אגה"ק ס"ג.

ועוד.

72) ראה שיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב (סה"ש

תשנ"ב ח"א ע' 17 (לקמן ע' 440) ואילך. ע' 33

(לקמן ע' 456) ואילך.

73) לאחר התרת נדרים (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 1-2 (לעיל ע' 424-5)). וראה בארוכה – שיחת יום ב' דר"ה (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 12 (לקמן ע' 435) ואילך).

74) ב"ב טז, סע"ב ואילך.

75) חיי שרה כד, א.

76) ולהעיר שלע"ל יקרא ליצחק כי אתה

אבינו (שבת פט, ב).

77) תולדות כו, לג.

78) וישלח לג, יא.

79) ראה אה"ת חיי שרה קכה, ב. וראה ספר

הליקוטים דאח"צ"צ ערך כל ע' קלב ואילך.

וש"נ.

הכל בשלימות.

ובשרש הענינים: „כל קאי על ה' ספירות (הכוללים את כל הספירות) מחסד ועד הוד, כפי שנמצאים בשלימות (כל א' כולל מעשר) - וה' בגימטריא כל (חמשים). ו, בכל מכל כל" זהו כפי שהשלימות ד, כל" (גאולה) נמשכת בכל ג' הקוים (כנגד ג' האבות), הכוללים את כל הפרטים.

ומכיון שכאו"א מישאל - אנשים נשים וטף - הוא יורש של כל אחד משלש האבות וכולם יחד, ובכאו"א מישאל ישנם כל ג' האבות⁸⁰, הרי מובן שכאו"א מישאל מקבל בפשטות, בכל מכל כל", כפי שכאו"א אומר בסיום ברכת המזון: „כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל כן יברך אותנו כולנו יחד בברכה שלימה",

ובפשטות - שכאו"א מישאל מקבל „בכל מכל כל" ברוחניות, ובכל מכל כל" בגשמיות, עם כל הפירושים שבדבר, החל מהפירוש העיקרי - שעוד ברגעים האחרונים של הגלות יהי לכאו"א מישאל „בכל מכל כל", שכל עניניו יהיו באופן הכי טוב והכי מושלם (לא חסרו שום טובה⁸¹),

ועוד ועיקר - שזה מביא מיד לתכלית השלימות ד, „בכל מכל כל" - הגאולה האמיתית והשלימה, ובפשטות ובגשמיות - בהתאם לברכת המזון דבנ"י⁸² (שבה מבקשים „בכל מכל כל"): „ואכלת

(80) ראה תו"א ר"פ וארא. ועוד.

(81) פרש"י ב"ב שם.

(82) שהוא הברכה היחידה מן התורה (ברכות מה, ב. רמב"ם ריש הל' ברכות. סדר ברה"י לאדה"ז בתחלתו). וגם להדעות שברכת התורה היא מה"ת - אין זה קשור עם גשמיות העולם וארץ ישראל כ"כ כמו ברכת המזון (ואכלת ושבעת גו").

ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך⁸³ - שמקבלים ארץ ישראל בפשטות, ותיכף באופן של ירושה וכיבוש וחלוקת הארץ, וכל בנ"י נמצאים שם „איש תחת גפנו ותחת תאנתו⁸⁴“, בגאולה האמיתית והשלימה,

ובאופן שזה פועל גם על העבר, דאע"פ שברגע זה ממש הרי משיח עדיין לא בא, הנה כאשר הוא יגיע ברגע שלאחרי זה - הוא ישנה (על ידי הכנסת האל"ף דאלופו של עולם⁸⁵) גם את הרגעים שלפני זה (ד„גולה") שיהיו חלק מהגאולה.

י. ולסיכום:

בעמדנו ביום סגולה דערב ראש השנה ה'תשנ"ב, ה' תהא שנת נפלאות בכל - שהוא גם יום ההולדת של הצמח-צדק - ובסיום וחותם דחודש אלול ר"ת „אני לדודי ודודי לי⁸⁶“, עם כל חמשת הראשי תיבות דאלול כנגד ג' הקוים והעמודים דתורה עבודה וגמילות חסדים, ותשובה וגאולה⁸⁷ - הרי בודאי שבעמדנו במצב ד„ודודי לי" מברך הקב"ה כאו"א מישאל וכלל ישראל עוד בחודש אלול עם „בכל מכל כל", „מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה⁸⁸“, הן ברוחניות והן בגשמיות, והן בשניהם יחד, עד באופן שנעשים מציאות אחת.

וע"פ פס"ד הטור הנ"ל שכבר בערב

(83) עקב ה, י.

(84) לשון הכתוב - מלכים א, ה.

(85) ראה לקו"ת בהעלותך לג, ג. ובכ"מ. וראה

סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 (לעיל ע' 120) ואילך.

ע' 520 (לעיל ע' 134) ואילך.

(86) שה"ש ו, ג. וראה אבודרהם סדר ר"ה

ופירושה פ"א. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד

(קטו ב). פע"ח שער ר"ה פ"א. ב"ה לטור או"ח

סתקפ"א (ד"ה והעבירו). של"ה במסכת ר"ה שלו

(ריג, א). לקו"ת ראה (לב, א). ועוד.

(87) ראה לקו"ש חכ"ט ע' 272 ואילך, וש"נ.

(88) ברכה השלישית דברה"ז.

אחד מיסודות תורת הבעל-שם-טוב - שנתבאר בהרחבה על-ידי אדמו"ר הזקן - הוא, שבריאת העולם כולו, „בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", לא היתה באופן חד-פעמי בששת ימי בראשית, אלא שבריאת העולם כולו מתחדשת בכל יום ויום, ויתירה מזו - בכל רגע ורגע. הדבר מורה על חסדו הבלתי-מוגבל של הקב"ה: לא רק שהוא ב"ה „זן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים", אלא יותר מזה, הוא בורא בהתמדה את העולם ואת אין-ספור הברואים אשר בו.

הבריאה המתמדת של המציאות ע"י הקב"ה עצמו, מלבד מסיבות נוספות היא גם משום, שהשפעה תמידית זו מאת הבורא לנברא, מביאה את הנברא להכרה עמוקה ולתחושה, שהכול וכולם תלויים לגמרי בחסדו התמידי של הקב"ה, והכרה זו גם מביאה את האדם להתמסרות מלאה ומתמדת לבורא העולם, ולכך שימלא את רצונו וכוונתו של הקב"ה במלוא המידה.

וזהו הקשר הישיר בין ח"י אלול, כיום הולדתם של „שני המאורות הגדולים", לבין חשבון-הנפש וההכנה המיוחדת לראש השנה המתחילה בח"י אלול: על-ידי שמתבוננים היטב במה ש„שני המאורות הגדולים" מלמדים אותנו, מתוספת הארה גדולה וחיות רבה בעבודה של „אני לדודי ודודי לי" - ההתמסרות הפנימית של היהודי („אני") לקב"ה („דודי"), ושל הקב"ה („דודי") ליהודי („לי").

* * *

האמור לעיל - ההכרה שכל נברא תלוי באורח מתמיד בחסדי השם - הוא התוכן העיקרי של מצוות ביכורים, שבה נפתחת פרשת השבוע תבוא אל הארץ (אשר בה מפורטת באריכות מצוות הביכורים והבאת הביכורים): רואים כיצד יהודי מביא ונותן לקב"ה מראשית כל פרי האדמה, מראשית וממיטב יכול מטעיו, ומודה לה' על הפירות שהקב"ה בירכו בהם, ותוך כדי כך הוא מבטא באותה שעה בקול רם וברור ומתוך שמחה - „וענית ואמרת" - את הכרתו ב„חסדי המקום" (בכלל), כמפורט בפרשה.

ועל-פי תורתו הנ"ל של הבעל-שם-טוב, שקיומו של כל נברא הוא חסד תמידי שהקב"ה עושה עמו בכל רגע ורגע, הרי מובן עד כמה נדרש ממנו רגש מתמיד של

שנתבאר בהרחבה ע"י אדמו"ר הזקן: בשער היחוד והאמונה בתחלתו.

בראשית. הארץ: בראשית א, א.

זן את העולם. וברחמים: נוסח ברכה ראשונה דברכת המזון.

בה מפורטת באריכות מצוות הביכורים: משא"כ בפ' משפטים (כג, יט) ובפ' תשא (לד, כו) שם נאמר

בקיצור.

מראשית כל פרי האדמה: תבוא כו, ב.

מראשית: תבוא שם. ביכורים פ"ג מ"א. פרש"י עה"פ משפטים ותבוא שם. רמב"ם הל' ביכורים פ"ב

הי"ט.

ומיטב: ביכורים פ"א מ"ג. רמב"ם שם ה"ג.

בקול רם: פרש"י עה"פ תבוא שם, ה (מסוטה לב, ב).

ומתוך שמחה: ספרי ופרש"י עה"פ שם, יא. פסחים לו, ב. רמב"ם שם פ"ד הי"ג. וראה אוה"ת לטה"מ

ר"פ תבוא (נו, א).

וענית ואמרת: תבוא שם, ה.

חסדי המקום: לשון פרש"י עה"פ שם.

* * *

בראש השנה מחדש הקב"ה את חיותה וקיומה של כל הבריאה. בכל שנה בזמן הזה באה מלמעלה חיות אלוקית חדשה להחיות את כל הבריאה במשך השנה הבאה (עד ראש השנה של השנה שלאחריה). משום כך נקרא יום זה „ראש השנה“ (ה„ראש“ של השנה) – ולא „תחילת השנה“ – שכן, כשם שאנו רואים בחיי האדם, שהראש הוא המקור שממנו שופעת חיות הנפש לכל הגוף, מה „ראש“ לכל אבר – כך גם „ראש השנה“ מהווה ה„ראש“ והמקור לחיות מחודשת למשך השנה כולה, ומראש השנה מתחלקת חיות זו לכל יום מימות השנה.

וזהו משמעות הדין והמשפט של ראש השנה, שהוא יום הדין לא רק על עם ישראל, אלא על כל האומות והברואים; כפי שאנו אומרים בתפילות ראש השנה: „ועל המדינות בו יאמר“, „זכר כל היצור לפניך בא“, „וכל באי עולם יעברון לפניך“. שכן המשפט מתייחס להתחדשות הכללית של החיות האלוקית של הבריאה כולה ושל כל נברא בפרט.

והכרה זו, שהדין והמשפט חובקים את חיותה וקיומה של כל המציאות האנושית בפרט, ושל כל העולם בכלל, צריכה לחדור ולמלא את חשבון הנפש של יהודי בימי הכנה של חודש אלול. ואז הדבר מביא אותו להתמסרות מוחלטת לקב"ה, כפי שזה מתבטא בראשי התיבות של „אלול“ – אני לדודי ודודי לי – יהודי מוסר את ה„אני“ שלו, את כל מהותו ומציאותו, לקב"ה, וזה מעורר את ה„דודי לי“ – שהקב"ה מגלה את אהבתו ליהודי, ומשפיע לו חיות, בבני חיי ומוזני רוויחי, ובכולם רוויחי, כתיבה וחתמה טובה, לשנה טובה ומתוקה.

* * *

בכל האמור מתוספת הארה וחיוניות מיום ח"י אלול, יום הולדתם של „שני המאורות הגדולים“, אשר „נותן חיות בעבודה של אני לדודי ודודי לי“.

בכל שנה . . . באה מלמעלה חיות אלוקית חדשה: ראה גם תניא אגה"ק ס"ד.

משום כך נקרא יום זה „ראש השנה“: ראה לקו"ת תבוא מא, ג. נצבים מז, א"ב. דרושים לר"ה נח, א"ב. עטרת ראש שער ר"ה בתחילתו. אה"ת דרושים לר"ה כרך ה' ע' ביעז ואילך. המשך וככה תרל"ז ע' קכה. ובכ"ז. ולא „תחילת השנה“: כמו שאומרים בתפלת מוסף דר"ה (מ"ה כו, א), „זה היום תחלת מעשיך“. וראה המשך תרס"ז ע' טו. שם ע' כ. ובכ"מ.

ועל המדינות בו יאמר: תפלת מוסף דר"ה („אתה זוכר“), מירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. ויק"ר רפכ"ט. יל"ש עה"פ (פנחס כט, א) ובחודש השביעי (רמז תשפב).

זכר כל היצור לפניך בא: תפלת מוסף דר"ה (שם).

וכל באי עולם יעברון לפניך: פיוט „ונתנה תוקף“ בתפלת מוסף דר"ה ויוהכ"פ, מ"ה יח, א. ירושלמי ר"ה שם.

כתיבה וחתמה טובה: ראה לקו"ת לוי יצחק אגרות יקודש ע' ר"י: אם שבפרט הכתיבה היא ברה"ה וחתמה ביהכ"פ כו', אך בכלל הן הכתיבה והן החתימה נעשית ברה"ה, וכמא' (ר"ה טז, סע"ב צד"ג [ועמך כולם צדיקים – ישעי' ס, כא (הפסרת ש"פ תבוא)] נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים כו'. וראה שיחת ז' תשרי ה'תנשי"א (סד"ש ח"א ע' 37) הערה 76. הערות למכתב ח"י אלול ה'תשמ"ו בסופו (לקו"ש חכ"ט ע' 533). וש"ב.

לשנה טובה ומתוקה: ראה בהגמטן במכתב ח"י אלול ה'תשמ"ה הערה ד"ה זה (ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 763).

ובגלוי גם בזמן הזה בלי שינויים במקום קדש הקדשים בבית המקדש – שלכן ה"ז מחזק את הטענה והתביעה דבנ"י על הגאולה, בטענה שרואים כבר עכשיו בגלוי בעולם הזה התחתון את אבן השתי"י, שהיא היסוד של כל העוה"ז גם עכשיו – מכיון שהיא נותרה בשלימות ללא שינויים במקומה.

וביחד עם בית המקדש השלישי מתקיים „ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו“⁹³, חיים אמיתיים ונצחיים, החל מחיים כפשוטם – כתיבה וחתמה טובה לכל אחד ואחת מישראל, עם חיים בפשטות – גוף בריא ונשמה בריאה, הן בגשמיות והן ברוחניות.

ותיכף ומיד ממש כל זה עובר לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, בגאולה השלישית, שהיא גם כוללת את הגאולה העשירית, גאולה שאין אחרי גלות⁹⁴ (כפי שאומרים זאת גם בסדר של פסח, ש„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“⁹⁵).

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש, ובפרט שעומדים ביום סגולה דערב ראש השנה עם כל מעלותיו,

ובפרט שכאו"א ינצל בודאי יום זה להוספה בעניני צדקה ובכמה ענינים טובים, ובמיוחד – בהענין שהזמן גרמא – יום הולדת הצמח-צדק – ע"י הלימוד מתורתו וקיום הוראותיו.

וכאמור – ביום זה עצמו תבוא הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

ראש השנה בנ"י „לובשים לבנים ומתעטפים לבנים“ – הרי מובן שעוד בערב ראש השנה מקבלים כבר את ההתחלה דכל ההמשכות וההשפעות והאורות, ועאכו"כ – כל הכחות, הן ברוחניות והן בגשמיות.

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש בערב ראש השנה זה, יום הולדת הצמח-צדק – מתגלה משיח צדקנו, באופן ד„מראה באצבעו ואומר זה“⁹⁶: הנה משיח כפי שנקרא „צמח“, הנה משיח כפי שנקרא „צדק“, הנה משיח כפי שנקרא „יוסף יצחק“ (שמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), ועוד ועיקר – הנה משיח כפי שנקרא „דוד מלכא משיחא“, ביחד עם משה רבינו – „גואל ראשון הוא גואל אחרון“, ביחד עם ישראל הבעש"ט וכל רבותינו נשיאינו – ובאופן ד„מיד“ (כנ"ל ס"ז), תיכף ומיד ממש.

ובפשטות – ש„וילך“ כאו"א מישראל וכלל ישראל מהגלות לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, למטה מעשרה טפחים,

ו„וילך“ כל בנ"י – „בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו“⁹⁷ – תיכף ומיד – „ארו עם ענני שמיא“⁹⁸ – לארץ הקודש, וחוגגים שם את ראש השנה,

ושם גופא – בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, בבית המקדש השלישי והמשולש, „מקדש אד' כוננו ידיך“, ושם גופא – בקדש הקדשים, שבו נמצאת אבן השתי"י שממנה הושתת העולם⁹⁹

– אבן השתי"י שקיימת בשלימות

(89) ל' חז"ל – שמו"ר ספכ"ג. וראה תענית בסופה.

(90) בא י, ט.

(91) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(92) יומא נד, ב.

(93) הושע ו, ב. וראה במפרשים שם.

(94) מכילתא בשלה טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר

– פסחים קטז, ב.

(95) מיכה ז, טו.

אגרת קודש

מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א לקראת השנה החדשה ה'תשנ"ב

– תרגום מאידית –

ב"ה, יום ד' פ' תבוא אל הארץ ג',
ח"י אלול, ה'תשנ"א
ברוקלין, נ"י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחי

שלום וברכה!

ח"י אלול הוא, כידוע, יום הולדתם של שני המאורות הגדולים, גדולי ישראל בדורותיהם ובדורות שלאחריהם – הבעל-שם-טוב, מייסד תורת החסידות הכללית (נולד בשנת נח"ת), ואדמו"ר הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, בעל התניא והשלחן-ערוך (נולד בשנת קה"ת).

והדבר מודגש עוד יותר בשנה זו, כאשר ח"י אלול חל ביום רביעי, היום הרביעי למעשה-בראשית, שבו „שני המאורות הגדולים“ (השמש והירח) החלו לזרוח ולהאיר על הארץ.

אחד הרעיונות המרכזיים של תורת הבעל-שם-טוב (שמתבארת בהרחבה בתורת חסידות חב"ד) הוא הנושא של השגחה-פרטית, שכל דבר שמתרחש בעולם, לא רק

9' תבוא: ראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשד"מ הערה ד"ה זה (לקו"ש חכ"ד ע' 641). לקו"ש חל"ד ע' 145 הערה 1.

9' תבוא. ח"י אלול: להעיר מתורת הבעש"ט בפסקי ריש פרשת תבוא שנאמר בש"פ תבוא ח"י אלול תרנ"ב („היום יום“ ח"י אלול. כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות ס"ג. ספר השיחות תרצ"ז ע' 207). וראה סה"ש תשמ"ז – שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול. הנסמן במכתב ח"י אלול ה'תשמ"ה הערה ד"ה זה (לקו"ש חכ"ט ע' 515).

ח"י אלול. יום הולדתם של שני המאורות הגדולים: שיחת ח"י אלול ה'תש"ג (ספר השיחות ה'תש"ג ע' 141 ואילך). וראה לקו"ש חכ"ד שיחת לח"י אלול (ע' 178 ואילך), ובהנסמן שם. וראה הנסמן במכתב ח"י אלול ה'תש"ג הערה ד"ה ח"י אלול, יום ההולדת (סה"ש תשנ"א ח"ב ע' 859).

בעל-שם-טוב: ראה לקו"ש ח"ח ע' 27 הערה 42, ובשוה"ג שם. בשנת נח"ת: ראה לקו"ד כרך א לא, א ואילך. שיחת ח"י אלול וכ' אלול ה'תש"ג הנ"ל (ספר השיחות שם ע' 146. שם ע' 188).

בעל התניא והשלחן-ערוך: ראה לקו"ש ח"ו ע' 36 ואילך, ובהערה 14 שם. בשנת קה"ת: ראה שיחת כ' אלול הנ"ל (ספר השיחות שם ע' 188).

ח"י אלול. ביום רביעי. „שני המאורות הגדולים“: ראה שיחת ח"י אלול ה'תש"ה ס"ד (לקו"ד כרך ג תפ, סע"ב. ספר השיחות ה'תש"ה ע' 129), שבח"י אלול תק"ה (שאז נולד רבינו הזקן) – שהקביעות דח"י אלול אז היתה ביום הרביעי – אמר הבעש"ט לתלמידיו, אשר „ביום הרביעי שבו נתלו המאורות, הרי ביום רביעי זה של קומי אורי (הפטרות ש"פ תבוא – ישעי"ס, א) ירדה גשמה חדשה שאיתך את העולם בתורה הנגלית והחסידות“.

ביום רביעי. „שני המאורות הגדולים“. החלו לזרוח: בראשית א, טז ואילך.

בקשר למיין המדבר (האדם), אלא גם בקשר לבעלי חיים, ואפילו לצומח ולדומם – אין הוא מקרי ח"ו, אלא מכוון מאת בורא העולם ומנהיגו. ודאי שכך הוא כל מאורע הקשור עם יהודים, ובמיוחד עם צדיקים ונשיאי ישראל, אשר בנוגע עליהם ההשגחה העליונה היא באופן מיוחד וכל פרט באירועים שמתרחשים עמם נושא בקרבו כוונה מיוחדת.

מכך מובן, שהואיל ויום הולדתם של „שני המאורות הגדולים“ חל בחודש אלול, מצביע הדבר על הקשר המיוחד שלהם עם התוכן הכללי של חודש זה – תקופת חשבון הנפש על השנה החולפת וההכנה לשנה החדשה הבאה עלינו לטובה.

דבר זה מתבטא ומואר ב„פתגם“ החסידים, שנמסר על-ידי כ"ק מורי וחמי אדמו"ר ש„ח"י אלול הוא היום שמביא חיות באלול. ח"י אלול נותן חיות בעבודה של אני לדודי ודודי לי“.

ידוע גם כן, שנוסף על כך שחודש אלול כולו הוא זמן לחשבון הנפש על השנה החולפת ולהכנה לקראת השנה החדשה, הרי שנים-עשר הימים האחרונים של חודש אלול, מח"י אלול ואילך, מתייחדים בכך, שכל אחד משנים-עשר הימים הללו קשור באחד משנים-עשר חודשי השנה – יום לחודש – וח"י אלול, הראשון משנים-עשר הימים הללו, הוא כנגד הראשון משנים-עשר החודשים, הוא חודש תשרי. בדרך זו מחבר יום ח"י אלול את ראש-השנה של השנה החולפת עם ראש-השנה של השנה הבאה.

„שני המאורות הגדולים“ (השמש והירח): וגם הכוכבים. אשר כאו"א מבני דוגמתם (ראה שמו"ר פט"ו, כו. במדב"ר פ"ב, יג. ועוד). ובעבודה: המאור הגדול – תושב"כ, המאור הקטן – תושבע"פ, והכוכבים – מצוות (ראה שלי"ה טז, סע"א. קצא, רע"א (הובא באוה"ת בראשית לו, סע"ב. נ"ך כרך א ע' ריו. ועוד). ד"ה לסוסי תקס"ד (לקו"ת שה"ש יא, ד. סה"מ תקס"ד ע' ג. שם ע' רמט ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"א ע' כט ואילך). לקו"ש ח"ל ע' 10 ואילך).

אחד הרעיונות המרכזיים של תורת הבעל-שם-טוב. השגחה-פרטית: ראה בארוכה כתר שם טוב הוספות ס"י קיש ואילך. וש"נ. קונטרס השגחה פרטית (לקו"ש ח"ח ע' 277 ואילך).

הנושא של השגחה-פרטית: וידועה ראיית אדה"ז מחולין (סג, א) משלך. וראה לקו"ש ח"ו ע' 63. לקו"ש ח"ל ע' 149-50.

לא רק בקשר למיין המדבר (אדם): דבוח כו"ע מודים (גם לולא חידוש הבעש"ט) – ראה קונטרס הנ"ל (לקו"ש ח"ח ע' 278 ואילך).

ודאי. בכל מאורע. קשור עם ישראל: ראה לקו"ד כרך א' פד, סע"א ואילך (נעתק בכתר שם טוב שם ס"י קט); את ההשגחה פרטית שעל עם קרובו ית' את זאת אי אפשר בכלל לתאר. מה שנוגע ליהודי הוא בהשגחה פרטית שאי אפשר להבין זאת. וראה לקו"ש ח"ל ע' 149 ואילך.

ובפרט עם צדיקים. ההשגחה העליונה היא באופן מיוחד: כמ"ש (תהלים לג, ית. לד, טז) עין ה' אל יראיו, עיני ה' אל צדיקים. וראה חז"ג (אד"ר) קל, א. וראה פרטי הדרגות בתו"א וירא (טו, ב). לקו"ת ראה סד"ה כי תשמע (ובקיצורים שם). וראה גם אוה"ת וירא ד"ה אשר יאמר היום. ועוד.

חודש אלול. חשבון-הנפש: ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך. תרח"ץ ס"ע טו. סה"מ אידיש ע' 75 שם ע' 129. ובכ"מ. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' כ, ובהנסמן שם הערה 65.

ב„פתגם“: שיחת ח"י אלול ה'תש"ה ס"א (לקו"ד כרך ג ע' 946. ספר השיחות התש"ה ע' 122). נת' בלקו"ש ח"י שיחת לח"י אלול (ע' 250 ואילך). חכ"ט שיחת לח"י אלול (ע' 161 ואילך).

אני לדודי ודודי לי: (שה"ש ו, ג) ר"ת אלול – אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. פע"ה שער כד (שער ר"ה) פ"א. שער הפוסקים להאר"ז ע"ה"פ. ב"ח לטור או"ח הל' ר"ה סתקפ"א (ד"ה והעבירו). הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' פב הערה 67.

ידוע. יום לחודש: שיחת ח"י אלול ה'תש"ג הנ"ל (ספר השיחות ה'תש"ג ע' 177. שם ע' 179).

חודש תשרי: אשרי התחלתו וראשו הוא יום ראש-השנה.